

150
година
сомборске
периодике

1865-2015.

СЛОГА БРАЗГЕ

Lokal-Anzeiger

BEK И ПО СОМБОРСКЕ ШТАМПЕ

Као полазна основа за стопедесетогодишњи историјски преглед сомборске периодике послужио је каталог изложбе *Ка веку и по сомборске штампе* нашег колеге Радивоја Стоканова. Каталог обухвата најзначајније листове штампане у Сомбору. Избор наслова периодике из Каталога је проширен, али то никако не представља целокупну 150-годишњу продукцију сомборске штампе. Комплетан попис захтева израду библиографије сомборске периодике.

Након елибертације 1749. године почиње развој Сомбора као града. Град постепено израста у значајан трговачки центар, отварају се прве школе и здравствене установе и долази до повећања броја становника. Године 1802. град и формално постаје седиште Бачко-бодршке жупаније и преузима функцију административног и културног центра овог дела Хабзбуршке монархије. Стварају се услови за културну и образовну делатност. Године 1850. Карло Битерман отвара прву штампарију и утире пут развоју штампарства у Сомбору. Петнаест година касније, 1865, појављује се и прва штампана периодика. У време појаве првог листа у Сомбору овај део Бачке припадао је Хабзбуршкој монархији која је, ускоро, 1867. године трансформисана у двојну монархију Аустроугарску. Војводина (јужна Угарска) потпада под директну управу Угарске, а слободни краљевски градови, какав је био и Сомбор, имали су аутономију. Ипак, општи развој културно-просветног живота половином XIX века био је условљен политиком Аустроугарске. У вишенационалној средини, у време испољавања национализма и развоја грађанских националних политичких партија, сваки народ је настојао

1865-2015.

да има штампу на свом језику, што у датим историјским околностима није увек био лак задатак. Периодика у Сомбору објављивана је на српском, мађарском, немачком и буњевачком језику. Штампа је била разноврсна, од политичко-информативних листова, гласила политичких странака до специјализоване штампе са историјским, економским, пољопривредним, верским и књижевним садржајем.

Завичајна колекција периодике на мађарском језику

Сомборска библиотека поседује значајну колекцију периодике на мађарском језику која је објављивана у Сомбору. У време појаве прве штампе у Сомбору уочљива је иницијатива Мађара у политичком и културном животу града. Године 1868. изгласавањем Закона о равноправности народности Угарски сабор признаје национално право само Мађарима, али не и осталим народима у Угарској који су добили правну једнакост само као грађани, али не и као припадници појединог народа, а политика владе је водила ка њиховој асимилацији и мађаризацији. Важну улогу у остваривању овог циља имали су листови које су финансирале мађарске политичке странке и мађарска влада, али у извесној мери ову особину ублажава специјализована штампа која се нија бавила уско политичким и страначким темама.

Чињеница је да штампа на мађарском језику настала на подручју Сомбора носи карактеристике историјских околности у којима је излазила, али то не умањује њен значај.

Прва штампана периодична публикација у Сомбору је лист *Irag* (Привреда). Први, односно огледни број како пише на насловној страни, појавио се 4. фебруара 1865. године. Уредник и влас-

ник је био Јожеф Зач (Zách József), професор Ниже реалке. Поднаслов је означаво *Ipar* као ро-дољубиви и духовни недељник од општег интереса. У складу са паролом која је прокламована у уводнику првог броја – хармонично уздизање материјалних и духовних вредности – овај недељник се бавио не само привредним и економским темама него је пратио и значајне појаве друштвеног и духовног живота. На крају уводника, уредник каже: „Моћ је у будућем уједињењу (материјалних и духовних интереса, прим. прев.), а успех је само питање времена.”¹ Упркос великим очекивањима, лист се угасио убрзо по излажењу услед материјалних проблема. Вероватно није било довољно пренумераната који би претплатом допринели покривању трошкова штампања и дистрибуције. Претпоставља се да је наставак *Ipar*-а лист *Vács-Vodrogh*² (Бач-Бодрог, 1865–?), недељник економског и мешовитог садржаја чији је уредник и власник такође био Зач.

Први значајни информативно-политички лист на мађарском језику у Сомбору је *Vácska* (Бачка). Овај недељник је излазио од 1878. до 1918. године, а први уредник био је Ђерђ Радич (Radics György), директор Гимназије. Наравно, неизбежан је био утицај мађарске политике на уређивање Бачке. Иако је у првом броју наглашено да лист неће служити ниједној политичкој странци, то ипак није било тачно, јер је у наредним годинама уредништво јавно износило симпатије према Слободомној странци. Осим политичких текстова Бачка је имала и део посвећен књижевности и култури. На мађарски су превођене песме српских песника Бранка Радичевића и Јована Јовановића Змаја и народне песме. Објављивани су и критички прикази књижевних дела и превода. Као аутори потписују се Ђерђ Радич, Еде Маргалић, Мита Поповић, Пал Деметер и Јожеф Сулик. Изузевши политичку и страначку оријентисаност, лист је значајан због превода српског књижевног и народног

1 Zach József, „Lapunk”, *Ipar*, 4. februar 1865, [1].

2 Katalin Kaič, *Međusobne književne i kulturne veze Srba i Mađara u Somboru* (Sombor: SIZ za kulturu; [Novi Sad]: SIZ za naučni rad Vojvodine, 1977), 19.

стваралаштва који су објављивани у првим годинама излажења, као и због чињенице да је то први информативни лист у Сомбору чији је континуитет трајао 40 година.

Zombor és vidéke (Сомбор и околина) појављује се 1881. године и траје до 1918. године. До 1914. године излази два пута недељно, а током ратних година сваки дан. У првим годинама излажења лист је био замишљен као друштвено, културно, привредно и књижевно гласило, што је дефинисао и његов поднаслов. У том периоду овај лист је доприносио успостављању и одржавању сарадње Мађара и Срба. Објављивани су преводи и чланци о књижевности Срба у Угарској. То је трајало док је сарадник листа био Мита Поповић. После његове смрти (1888) престаје и стремљење ка културном зближавању два народа. У фељтону листа штампани су путописи Кароља Вертешија. Током наредних година лист мења поднаслов у *политички лист*, те постаје гласило Уједињене опозиционе странке и пласира мађарске конзервативне и шовинистичке ставове усмерене против осталих народа Аустроугарске монархије.

Историјско друштво Бачко-бодрошке жупаније је издавач часописа са културно-историјском тематиком *A Bács-Bodrogh Vármegyei Történelmi Társulat Évkönyve* (Годишњак Историјског друштва Бачко-бодрошке жупаније, 1885–1918). Уредник Еде Маргалић је у Годишњаку објављивао радове о историји, археологији, култури и етнографији овог дела данашње Војводине са вишенационалног аспекта. Годишњак је, у складу са циљевима Друштва, доприносио утврђивању и пласирању у јавност историјских чињеница о становништву Сомбора и околине. Штампане су четири свеске годишње. Радове су писали сарадници Годишњака, чланови и оснивачи Историјског друштва – Еде Маргалић, Габор Гросшмид, Ђерђ Радич, Вилмош Донослович, Ђула Дудаш, Калман Губица, Имре Фрај.

Године 1904. сомборски адвокат Шандор Патај покреће месечник *Igazság* (Правда). Иако је ово био политички лист, у њему су објављивани текстови мађарских књижевника тог времена, а

1865-2015.

међу њима истичу се Геза Чат, Деже Костолањи и Шандор Броди. Такође, значајан је и један куриозитет – оглас из 1911. године о потреби подизања споменика Лази Костићу на Тргу светог Ђорђа. Овај споменик је постављен тек сто година касније, 2011. године, управо на Тргу испред куће у којој је живео Лаза Костић.

У периоду између два рата појављују се информативне дневне новине и специјализовани листови. Први дневни лист био је *Friss újság* (Јутарње новине, 1929–1930). Дневни лист *Új hírek* (Нове новине, 1930–1941) штампан је у великом тиражу од 10.000 до 15.000 примерака. Са овим листом почиње и историја професионалног новинарства у Сомбору. Од специјализоване штампе издваја се *Sport és mozi* (Спорт и биоскоп, 1929) уредника Ернеста Бошњака, зачетника кинематографије на овим просторима.

За време мађарске окупације Сомбора током Другог светског рата излазио је дневни лист *Délvidék* (Јужни крајеви, Војводина, 1941–1944). Лист је доносио вести о здруженим борбеним акцијама немачке и мађарске војске на Источном фронту, наводећи само ратне успехе. Читаоци су информисани и о дешавањима на осталим фронтовима у свету на којима су се одвијала ратна дејства нацистичке Немачке и њених савезника.

Поменућемо и књижевни часопис *Kalanga* (Крстина, 1932–1944) чије се уредништво у периоду окупације налазило у Сомбору. Првобитно покренут у Новом Саду часопис је мењао места издавања, после Новог Сада излази у Суботици, а затим у Врбасу. Сомборски период почиње од децембарског броја из 1941. године када уредник постаје Јанош Херцег, који је у то време био и управник Библиотеке. Херцег се у уређивачкој политици није превише обазирао на окупациона дешавања, неговао је књижевне вредности, те су објављивани и преводи српских јуначких песама као и преводи дела српских књижевника – Вељка Петровића, Јована Дучића, Иве Андрића, Тодора Манојловића.

Од савремене периодике на мађарском језику издваја се недељник *Dunatáj* (Подунавље), односно његово поновно покретање у Сомбору 1999. године. Првобитно је излазио као подлистак новина *Magyar szó* (од 1970), да би после прекида (1993) оживео у Сомбору под вођством уредника Иштвана Вирага. Излази сваке среде и доноси актуелности из области политике, културе, образовања, јавног живота и спорта. Једино је јавно гласило на мађарском језику на подручју Западнобачког округа. *Dunatáj* ове године обележава јубилеј – 45 година постојања.

Завичајна колекција периодике на немачком језику

Штампа на немачком језику у Сомбору није достигла број и разноврсност оне на мађарском, а разлог за то је што су суседна места имала већу концентрацију немачког становништва и следствено томе и богатију издавачку делатност на пољу периодике. Овде пре свега треба поменути Апатин као суседно место са већинском немачком популацијом и локални антинационал-социјалистички католички недељник *Die Donau* (Дунав, 1935–1944) уредника Адама Беренца. Занимљиво је да су листови на немачком језику у Сомбору били специјализовани, изостала је појава политичке штампе. Штампа се периодика разноврсне садржине, календари, огласници, листови пољопривредне културне и верске тематике. Сомборска библиотека поседује следеће листове: *Bácskaer Volksblatt* (Бачки народни лист, 1889–1906), *Arbeiter-Kalender* (Раднички календар, 1930), *Handels- und Gewerbe-Zeitung* (Трговачке и занатске новине, 1932–1940) *Tierzucht und Landwirtschaft* (Сточарство и пољопривреда, 1933–1940), *Lokal-Anzeiger für Stanišić und Gakovo* (Локални огласник за Станишић и Гаково, 1934–1944?) и *Bauernzeitung* (Земљорадничке новине, 1935).

Bácskaer Volksblatt је излазио сваке суботе као лист за културне, привредне и опште интересе, како га је одређивао поднаслов. Уредник листа је био Карл Облат у чијој штампарији је и штампан на готици.

Arbeiter-Kalender је уз календар форме налик роковнику са белешкама објављивао и текстове о положају и правима радника као и тумачења појединих чланова закона о раду, али је имао и забавни део са рецептима и вицевима. Излазила је једна свеска годишње.

Handels- und Gewerbe-Zeitung је био неполитички стручни недељник намењен трговцима и занатлијама. У листу су тумачени актуелни закони и правилници о трговини, финансијама, порезу, царини, таксама. Објављивани су извештаји са берзе и цене на пијацама. Такође, имао је и рубрику *Женски кутак* са корисним саветима за домаћице.

Стручни часопис *Сточарство и пољопривреда* штампан је на српском, немачком и мађарском језику, некад у истој свесци, а повремено је за сваки језик штампано посебно издање. Излазио је два пута месечно. Издавач је било Бачко пољопривредно удружење, а објављивани су чланци са стручним текстовима и практичним саветима о сточарству, ветеринарству и пољопривреди. Слична тематика је обрађивана и у листу *Bauernzeitung*.

Lokal-Anzeiger излазио је сваке недеље и био је замишљен као информативни лист са вестима из земље и света, прилозима из културе и књижевности, пољопривреде, корисним саветима за домаћице и локалним огласима.

Завичајна колекција периодике на буњевачком језику

На буњевачком су штампана гласила махом политичке садржине, али значајна су због тога што су писана на матерњем говору Буњеваца и самим тим представљају сведочанство о једној специфичној националној култури.

Најпре се појавио општеобразовни недељник *Bunjevac* (1882–?). Излазио је сваког петка. У њему су објављиване препоруке за образовање и васпитање младих, путописи, корисни савети из виноградарства, пчеларства и пољопривреде уопште.

Следи прилично дуга пауза у објављивању буњевачке штампе. Тек 1927. године излази недељник *Vojvodina* чији је власник, уредник и издавач био Ернест Бошњак. *Vojvodina* је била политички лист Буњевачко-шокачке странке. Осим текстова који су пропагирали ову странку, у рубрици *Којешта* објављиване су кратке приче или писма читалаца, а могле су се прочитати вести, односно локална хроника, новости из привреде и економије и временска прогноза. Неки од текстова су превођени и на мађарски језик.

Политички, господарски и друштвени лист *Naše novine* (1943–1944) био је намењен Буњевцима и Шокцима. Издавач и одговорни уредник листа био је Грга Вуковић, адвокат из Сомбора и присталица Хрватске сељачке странке. Према речима Вуковића у уводнику, овај недељник је био саветодавац Буњевцима и Шокцима у свакодневном раду и тешким животним и ратним приликама, као и информативно гласило које је служило друштвеним, културним и економским интересима Буњеваца и Шокаца. Имао је тираж од 5.000 примерака.

1865-2015.

Завичајна колекција периодике на српском језику

Први лист на српском језику који је излазио у Сомбору је *Школски лист*. Период излажења од 1858. до 1903. године обележиле су његова новосадска, будимска и сомборска етапа. Сомборски период *Школског листа* почиње 15. јануара 1866. године и траје до 1903. године, уз једнодеценијски прекид од 1870. до 1879. године.

Лист доноси чланке о школи, учитељима, васпитању, учењу деце из педагогије, дидактике, методике и историје свих наука. Садржај су богатиле израђене лекције за углед, предлози за побољшање материјалног стања учитеља и разне школске вести. *Школски лист* је био лист за педагошку праксу и теорију. Излазио је два пута месечно, а као додатак листу, 1866. и 1867. године, на крају месеца, излазио је *Пријатељ србске младежи*. Иако превише дидактичан и религиозно подучан, лист је ударио темеље српској дечјој књижевној периодици.

Темеље ђачким листовима који су касније излазили у Сомбору стављао је и руком писани лист ђачког књижевног друштва сомборских препарандиста *Венац*. Појавио се 1866. године, а једини његов траг је понеки штампан чланак у *Пријатељу србске младежи* и Поповићевој *Даници*. Значајна је интелектуална атмосфера коју је лист ширио.

Најзначајније сараднике, године излажења и велики тираж имао је лист *Голуб*. Илустровани лист намењен српској омладини, доносио је књижевне прилоге и занимљивости из разних области, кратке прегледе нових бројева појединих српских листова и часописа, приказе нових књига, а неговао је и поуку и родољубиво осећање. Покренут је 1879. године и до 1892. године излази једном, а након тога два пута месечно. Пуних 28 година га је уређивао, учитељ и управитељ Српске више девојачке школе, Јован Благојевић (1879–1906). Благојевића је на месту уредника наследио Коста Стојачић (1907–1914). Последњи број *Голуба* био је двоброј новембар-децембар 1913. године. Угашен је пред

сам почетак Првог светског рата. *Голуб* је издавала књижарница Миливоја Каракашевића. Штампан је у штампарији Фердинанда Битермана, потом у два наврата у штампарији Владимира П. Бајића, затим у штампарији М. Бикара и другова, да би штампање листа до краја излажења (број 3/4 из 1913. године) преузела штампарија Гиге Јовановића у Турском Бечеју. Током излажења мењао је формат (22 cm – 27 cm). У почетку је имао тираж од 3.000 примерака и издржавао се новцем од претплате. Окупио је елитне сараднике модерне српске књижевности међу којима су Мита Поповић, Владимир М. Јовановић, Војислав Илић, Јован Дучић, Алекса Шантић, Бранислав Нушић, Светозар Ђоровић, Борисав Станковић, Милош Црњански, Јаша Продановић, Вељко Милићевић и други.

Књижарница Миливоја Каракашевића је 1880. године издала још један лист разноврсне садржине и привлачног дизајна. Реч је о *Родољубу*, листу за народну просвету, привреду и забаву. Лист је основао Петар Деспотовић, који је уједно био и његов први одговорни уредник. Прожет просветним, теолошким и привредним питањима, лист је доносио савете из разних области. Иако је спадао у ред најбољих српских неполитичких листова, лист је подржавао опозициону политику Народне странке. Због тога, али и због испољавања напредних педагошких схватања суочавао се са непријатељским ставом како цивилних, тако и школских власти. Као водеће личности у *Родољубу* су се истицали учитељи Ника Грујић Огњан, Јован Благојевић и Светислав Берић, често условљавани и дисциплински кажњавани од стране школских власти. *Родољуб* је почео да излази у Сомбору 6. јануара 1880. године, као недељник на осам страна. Петар Деспотовић, наставком студија на Бечком универзитету, остаје власник листа, а уредничко место препушта Јовану Благојевићу. Трећи и последњи уредник био је Александар Поповић од броја 10 из 1881. године. *Родољуб* је угашен у трећој години излажења, 25. децембра 1882. године и за време свог постојања имао је око 400 претплатника.

Процвет српске штампе у Сомбору обележио је још један првенац за Српство. Лист *Здравље* од августа 1880. године бележи 13 сомборских бројева, а до 1906. године бележи и свој цетињски

и београдски период. Паралелно са ћириличним издањем на екавици, *Здравље* је штампано и латиницом и јужним дијалектом.

Први српски политички лист у Сомбору био је *Бачванин*. Излазио је у периоду од септембра 1884. године до јесени 1893. године. Иако декларисан као часопис за привреду, забаву и трговину, лист је био прожет партијском мимикричности. С обзиром на оскудност фондова наших библиотеки, некада се чини као да *Бачванин* није ни постојао.

Време до Првог светског рата обележило је неколико политичких листова који су коришћени за пропаганду или као коректив.

Почетак XX века заузео је недељни политички лист *Слога* (1905–1914). Лист уједињене српске интелигенције, имун на странчарство, *Слога* је временом надрасла провинцијски менталитет и стекла највећи број претплатника у Војводини у то време.

У том периоду живот су започињали и ђачки листови, *Ласта* лист ђака мађарске Гимназије и *Нови Србин* часопис Срба средњошколаца у Угарској. Много запаженији и јачег националног идентитета, био је *Нови Србин* Васе Стајића.

Сомбор 1911. године постаје средиште *Савеза српских певачких друштава* из Угарске, Хрватске и Босне и Херцеговине, те покреће специјализовани лист *Гусле* као званично гласило Савеза. Трајао је од 1911. године до пролећа 1914. године.

Период од 1914. до 1919. године представља велики застој за српску штампу у Сомбору. Тек нов положај Сомбора у уједињеној јужнословенској заједници одредио је и место његовој штампи. У таквим новонасталим околностима први се појављује *Народни гласник* који најављује ново, партијско обележје штампе. Штампа се покорава политици и сваки читалац је потенцијални гласач.

Наредни век обележава мноштво политички оријентисаних листова као што су *Нови лист*, *Народни глас*, *Сомборски гласник*, *Сомборска реч* и *Војвођански гласник*.

Тринаестогодишњи континуитет излажења имао је *Глас народа* (1928–1941), као ванпартијски лист националне оријентације. За време свог излажења убрајан је међу најбоље уређиване српске листове ван Београда. Разлог покретања *Гласа народа* је тај што је после парламентарних избора 1927. године Сомбор остао без иједног листа на српском језику. Тако је дошло до покретања *Гласа народа* крајем следеће, 1928. године. У првом броју листа од 1. децембра 1928. године, власник и главни уредник Урош Јовановић Кригер је написао текст под насловом *Мајко С.Х.С. не тим путем!*, протестујући због диктаторског режима у Краљевини. Од броја 15 преузео га је Стеван Стојачић који је, као уредник, приликом преузимања листа позивао на сарадњу локалне просветне и националне раднике. Стојачић се на разне начине довијао да привуче читаоце. Уређивали су га и Јосип Мијић, Лазар Плавшић, Петар Царев и Божидар Мандић, који је наставио да уређује лист у опозиционом духу, стајући у потпуности на страну сиромашних радничких слојева.

Период између два рата обележили су специјализовани листови: *Ловачки гласник*, *Соколска мисао*, *Југословенски скаут*, *Духовна стража*, *Правни преглед*, *Примењена уметност*, *Пракса нове школе*.

Сомборске новине (1954–) су први послератни лист који се појавио у Сомбору 28. маја 1954. године. Локалне по својој концепцији, новине су паралелно биле и политички подређене комунистичкој идеологији. После увођења вишестраначја деведесетих година, новине су се поступно отварале пред плурализмом страначких уверења, да би данас следиле концепцију грађанског гласила.

Право освежење за сомборску периодику настаје новембра 1955. године када се појављује *Покрет*, „омладински лист за књижевност, уметност, науку и друштвени живот”.

1865-2015.

Часопис за културу *Домети* обележио је 1974. годину. Први број је објављен 17. октобра 1974. године и у континуитету излази до данас. Први издавачи часописа су били *Самоуправна интересна заједница културе* и *Културно-просветна заједница у Сомбору*. Часопис је уређиван по усвојеним принципима: да у пуној мери подстиче стваралаштво и успостави стваралачки однос са културном баштином средине у којој излази, да изађе из локалних оквира, да о свим објављеним темама говори критички и одмерено. *Домети* су се појавили у време које је носило сумњу у успех и сврсисходност покретања часописа за културу, и када су многи слични часописи почели да пропадају због смањеног поверења читалаца. Први број су потписали чланови Уредништва: Миодраг Миленовић (главни и одговорни уредник), Стојан Бербер, Томислав Цветковић, Божо Деспотовић, Иванка Јовановић, Радосав Кољеншић, Драшко Ковјанић, Ирма Ланг, Милорад Пуача, Јован Стричевић, Јован Васиљевић, Александар Владисављевић и Миро Вуксановић. *Домети* су препознатљиви по рубрикама: *Датуми*, *Сусрети*, *Суочавање*, *Реч*, *Именик*, *Боја и облик*, *Чин*, *Баштина* и *Вредновање*. Задржавајући из традиције оно што приличи сваком времену, *Домети* се, у новим околностима, дограђују савременим облицима и вредностима.

Градски Музеј у Сомбору од 2007. године издаје *Годишњак Градског музеја Сомбор*. Годишњак је настао као логичан след који је започело Историјско друштво Бачко-бодршке жупаније, а касније наставило Историјско друштво Сомбор, у временском распону од 1885. до 1937. године. Конципиран је као зборник стручних текстова из археологије, нумизматике, историје, етнологије и антропологије, историје уметности (ликовне, примењене и архитектуре), педагогије, нових уметничких медија, музеологије, музеографије и музејске документације, конзервације и заштите музејских предмета. Главни и одговорни уредник Годишњака је Бранимир Машуловић, а уредништво су до сада потписали и Драган Радојевић, Милка Љубоја, Чедомир Јаничић, Павле Карабасил, Анђелка Путица и Зора Шипош.

Аванград је бесплатни лист за културу који излази од маја 2009. године. Концептуално је подељен у два дела од којих је други резервисан за афирмисане и неафирмисане прозне и поетске ствараоце, док је први посвећен освртима, критикама, есејима и теоријским текстовима из домаће културе. У оквиру првог дела налазе се сталне рубрике: поглед из угла, интервју, читалиште, драма, филозофија, психологија/филм, филмска архива, музика, овде близу, есеј. Уредници листа су Бранко Ђурчић и Милан Живковић, а редакцију чине Иван Панић, Бранкица Ђурчић и Дејан Шимурда. Стални сарадници су Иван Деспотовић, Синиша Трифуновић, Младен Ђуричић и Чила Шимурда. Сталним позивом на отворен дијалог с читаоцима, текстовима о култури, уметности, друштву и свакодневици, Аванград дозначава и надограђује свој квалитет.

Преглед значајне сомборске штампе умесно је завршити речима Радивоја Стоканова записаним у каталогу изложбе *Ка веку и по сомборске штампе*:

Обиље материјала је често изазов колико и препрека. Неко ко је склон брзој досетки можда ће приметити како би Сомбор да је имао оскуднију историју периодике одавно имао и целовиту свест о њој. (Можда је у томе истине колико и ироније?) Јер објављивање ретроспективне библиографије штампе других градова у Србији кроз које није дувао ветар просвећеног апсолутизма бројем библиографских јединица у ненадокнадивом је заостатку за Сомбором.³

Библиографија сомборске штампе је захтеван и нужан подухват.

3 Радивој Стоканов, *Ка веку и по сомборске штампе* (Сомбор: Градска библиотека „Карло Бијелички”, 2007), 15.

Литература

1. Kaić, Katalin. *Međusobne književne i kulturne veze Srba i Mađara u Somboru*. Sombor: SIZ za kulturu opštine; [Novi Sad]: SIZ za naučni rad Vojvodine, 1977.
2. Kasaš, Aleksandar. *Mađari u Vojvodini*. Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za istoriju, 1996.
3. Крестић, Василије. *Историја српске штампе у Угарској*. Нови Сад: Матица српска, 1980.
4. Петровић, Милош и Владимир Јерковић. *Алтернатива, Повеља, Статут*. Сомбор: Градска библиотека „Карло Бијелички”, 2014.
5. *100 godina somborske štampe*. Sombor: Državni arhiv: Somborske novine, 1964.
6. Стоканов, Радивој. *Ка веку и по сомборске штампе*. Сомбор: Градска библиотека „Карло Бијелички”, 2007.
7. Šajti, Enike. *Mađari u Vojvodini*. Novi Sad: Forum, 2010.
8. Vajdasági Magyar Digitális Adattár. „Kalangya”. Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, <http://adattar.vmmi.org/index.php?ShowObject=folyoirat&id=49> (преузето 14. 12. 2015).
9. Војновић, Милан. *Сомбор*. Сомбор: Ines, 1999.

Градска библиотека *Карло Бијелицки* Сомбор • 150 ГОДИНА СОМБОРСКЕ ПЕРИОДИКЕ • Аутори изложбе: Горана Копоран, Наташа Плавшић • Дизајн паноа: Дејан Подлипец • КАТАЛОГ • Издавач: Градска библиотека *Карло Бијелицки* Сомбор, www.biblioso.org.rs • За издавача: Владимир Јерковић • Аутори каталога: Горана Копоран, Наташа Плавшић • Дизајн каталога: Дејан Подлипец • Штампа: *КриМел*, Будисава • Тираж: 100 • ISBN 978-86-81749-79-1 • COBISS.SR-ID 303119367

V A N G R A D V o j v o d i n a

И ЛИСТ KALANGYA

AZSÁG. *Dunatáj*

рокрет

M B O R É S V I D É K E .

ШКОЛСК

stvo-Vojoprivreda

ПРИЯТЕЛЬ

UJ HIREK

DWIRTSCHAFT • ÁLLATTENYÉSZTÉS ÉS MEZŐGAZDASÁG

СРБСКЕ МЛАДЕЖИ.

ERISSUJSÁG

NAŠE NOV

S-BODI

РОДО БУБ

ARBEITER-KAD 1930

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ

www.biblioso.org.rs

ЛИШЕНЬАК Die Donau

TÖRTÉNELM

ÉVKÖ